

ԵՐԿԱԲՆԱԿՆԵՐԻ ՀԱՐՑՈՒՄԸ ՄԵՋ

Հարց. Ինչո՞ւ չենք ասում, թե Զրիստոս երկու բնութիւն ունի:

Ուղղափառների պատասխանը. Որպէսզի Զրիստոսի մէջ երկու անձերը չգատորոշուեն. քանզի եթէ երկու բնութիւնների բաժանենք, իհարկէ, երկու անձերի կը բաժանուի:

Հակառակորդն ասում է. Մարդն ինչո՞ւ է երկու բնութիւն եւ մէկ անձ:

Ուղղափառն ասում է. Մարդն երկու բնութիւն չէ, այլ մի բնութիւն եւ մի անձ:

Հակառակորդն ասում է. Երկուսից ո՞րն եւ ուրանում եւ մի բնութիւն ասում:

Ուղղափառն ասում է. Ոչ թէ ուրանալով եւ զանցառելով, այլ՝ միաւորութեամբ մէկ բնութիւն ընդունելով:

Հակառակորդն ասում է. Բնութեամբ եւ ասում միաւորուած, թե՛ անձով:

Ուղղափառն ասում է. Բնութեամբ միաւորեալ եւ մէկ անձ կատարեալ:

Հակառակորդն ասում է. Ինչպէ՞ս եւ ասում:

Ուղղափառն ասում է. Զրիստոսի միաւորութիւնն ունի սկիզբ, միջնամաս եւ աւարտ: Սկիզբը երկու բնութիւններն են, միջնամասը՝ միաւորութիւնը մէկ բնութեամբ, իսկ եզրն ու աւարտը՝ մէկ անձը:

Հակառակորդն ասում է. Ապա ինչո՞ւ եւ ասում մէկ անձ եւ երկու բնութիւն:

Ուղղափառն ասում է. Զանգի միաւորուածը չի երկատուում. որովհետեւ երկուսութիւն ասելը կամ հասկանալը Զրիստոսի երկատութիւնն ու բաժանումն է:

Հակառակորդն ասում է. Բանի անձը մարդկային անձ ստացաւ, թե՛ բնութիւն:

Ուղղափառն ասում է. Աստուծոյ Բանն իր կատարելութեամբ մարդկային բնութիւն, հոգի, մարմին եւ միտք առաւ, եւ միաւորուելով իր Աստուածութեանը՝ եղաւ մէկ կատարեալ անձ, մէկ դէմք:

Հակառակորդն ասում է. Ապա ինչո՞ւ չէք ասում անձով միացած:

Ուղղափառն ասում է. Զանգի անձ առանց բնութեան միայն անուն է եւ ոչ էութիւն: Եւ դարձեալ՝ անձի միութեանը հետեւում է բաժանումը, եւ բնութիւնն անբաժանելի է մնում: Երրորդ՝ եթէ միայն անձով միանայ եւ ոչ բնութեամբ, ապա Զրիստոսն անձով եւ միայն անունով է Աստուծոյ Որդի եւ ոչ բնութեամբ: Զորրորդ՝ ամէն առարկայ միաւորում է իր բնութեանը եւ ոչ՝ բնութիւնից դուրս, ինչպէս կրակը՝ երկաթի եւ հոգին՝ մարմնի հետ միաւորում է բնութեամբ:

Հակառակորդն ասում է. Եթէ բնութեամբ միացան, ապա բնութիւնների տարբերութիւնները վերացան:

Ուղղափառն ասում է. Թէպէտ բնութեամբ միաւորում է, սակայն տարբերութիւնը չի վերանում. քանզի տարբերութիւնների մնալը չի խափանում միաւորութեանը, ինչպէս հոգու եւ մարմնի, ոսկու եւ կրակի պարագային: Եւ իմացիր, որ տարբերութիւնը երկուսն են՝ բաղկացական եւ բաժանական: Բաղկացական տարբերութիւնն այն է. որտեղից տեսակն է գոյանում, ինչպէս բանական եւ մահկանացու լինելը ամբողջացնում են մարդու բնութիւնը: Իսկ բաժանականն այն է. երբ բաժանում են բանականն ու անբանը՝ մարդը եւ ձին: Արդ՝ դուք, որ Զրիստոսի համար ասում էք, թէ երկու բնութիւն ունի, բաժանական տարբերութիւն էք ասում, իսկ մենք բաղկացական միաւորութիւնն ենք խոստովանում:

Հակառակորդն ասում է. Աստուծոյ եւ մարդու համար ինչպէ՞ս էք ասում մէկ կամք եւ մէկ գործ:

Ուղղափառն ասում է. Ինչպէս մարդու բնութիւնն, ասում ենք, միաւորուած է Աստուծոյ էութեան հետ, այդպէս էլ մարդացածը միաւորեալ մէկ կամք ունի, եւ գործերը կամքին են հետեւում: Ապա ուրեմն, մէկ է ներգործութիւնը՝ մէկ կամքից, մէկ Զրիստոսից առաջ եկած եւ կատարուած: Ինչպէս սուրբ Դիոնեւիոսն է ասում. "Ոչ թէ ըստ Աստուծոյ աստուածային բաներ է կատարում եւ ոչ էլ ըստ մարդու՝ մարդկային բաներ, այլ՝ մեր մէջ կենցաղավարած Աստուծոյ մի նոր աստուածամարդկային ներգործութիւն": Այդպէս ասում է նաեւ Աստուածաբանը Կղոդիանոսին յղած երկրորդ ճառում:

Ո՛ր են այն ուրացողները, որոնք բացայայտօրէն երկուսի են բաժանում Զրիստոսի կամքը եւ գործը: Զաղցելը եւ ծարաւելը մարդուն են վերագրում, իսկ

բարձրագույն բաները աստուածութեանը: Եւ դարձեալ հարցրեցին մէկ գործի ներգործութեան որպիսութիւնը, ոչ այն բանի պատճառով ենք ասում մէկ ներգործութիւն, որ չկայ բարձր եւ ցածր ներգործութիւն, այլ մէկ ենք ասում ներգործութիւնը, քանզի միութիւնից է ներգործուած, ինչպէս նոյն ձեռքն է եւ կտրում, եւ կարում, եւ գրում, եւ ջնջում: Նաեւ այս իմացիր, որ Զրիստոսի համար մի բնութիւն ենք ասում աւարտման պատճառով եւ ոչ սկզբի, եւ մի գործ (ներգործութիւն) ենք ասում սկզբի եւ ոչ թէ գործի (ներգործութեան) աւարտման պատճառով: Իսկ կամքն ընկալում եւ իբրեւ մէկ իրականութիւն՝ կամեմալու եւ միաւորութեամբ պատճառով, որ սկիզբն ու աւարտն է: Եւ այսպէս ասում ենք, մարդացած Բանն ունի մի բնութիւն, մի կամք, մի ներգործութիւն եւ մի կիրք: Ինչպէս քնարն ու քնարահարը մէկ ներգործութիւն են կատարում եւ ոչ երկու, գրիչն ու գրիչ շարժողը մէկ ներգործութիւն են կատարում եւ ոչ երկու, ծայնն ու խօսքը մէկ ներգործութիւն են կատարում եւ ոչ երկու, ինչպէս հոգւոց եւ մարմնից բաղկացած մարդը մէկ է եւ մէկ է մարդու ներգործութիւնը, այդպէս էլ Բանն Աստուած իր մարմնով կատարում էր մէկ ներգործութիւն, քանզի բնութիւնների միաւորութիւնն առանց փոփոխման եւ բաժանման է: Այսքանն այս մասին:

Դարձեալ հարցումներ երկաթնակներից, ովքեր ուրանում են մէկ Զրիստոսին մարդացած Աստուած ասել, այլ բաժանելով կատարեալ Աստուած եւ կատարեալ մարդ են ասում:

Առաջին հարցում. "կատարեալ"-ն անձի՞ համար էք ասում, թէ՞ բնութեան: Զանգի եթէ բնութեան համար էք ասում. երրորդութեան մէջ երկու կատարելութիւն էք ներմուծում, որովհետեւ երրորդութիւնը չորրորդութիւն դարձնիք, ինչպէս ասուեց:

Երկրորդ հարցում. կոյս Մարիամը Միածին Որդուն ծնեց իբրեւ այդպիսի՞ն, թէ՞ իբրեւ անդրանիկ որդի, թէ՞ երկուսը միաժամանակ. եթէ երկուսը միաժամանակ, ահա երկու որդու մայր անուանեցիք, իսկ եթէ իբրեւ անդրանիկ, ահա, ըստ Նեստորի, կուսածին որդուն Աստուած չանուանեցիք, եւ եթէ սոսկ իբրեւ Բան, գոյութեան սկիզբը մօրից լինելն էք ասում եւ ոչ՝ Հայր Աստծուց:

Երրորդ. առաքեալն ասում է. "Ամեն ծունկ Նրան պիտի խոնարհուի" (Փիլիպ. Բ 9): Արդ, ո՞վ բաժանողներ, Զրիստոսի մէջ ո՞ր բնութիւնն է երկրպագելի, քանզի եթէ Աստուածութեանը հրէաբար երկրպագես, ուրեմն առաքեալը ստում է. որովհետեւ Յիսուս Զրիստոսին է ասում. իսկ եթէ միայն մարդկութեանը՝ մարդապաշտ հայրոյութեան մէջ ընկար. եւ Արարչի փոխարէն՝ ընդդէմ աստուածային օրէնքների, արարածին երկրպագեցիր:

Չորրորդ. "Մեզ համար մէկ է Հայր Աստուած եւ մէկ Տէր Յիսուս Զրիստոս" (Ա Կոր. Ը 6) ասում է: Ով դու երկաթնակ, ո՞ր բնութիւնն եւ ասում Զրիստոսի մէջ մէկ Տէր, Աստծո՞ւնը, թէ՞ մարդունը, քանզի եթէ միայն Աստծունը Արիոսի /հերձուածի/ մէջ ընկար: Զանգի Զրիստոսին սոսկ Բան անուանեցիր, այսինքն Հօրից օծուած, որից իմացում է Հօրից պակաս լինելը, իսկ եթէ միայն մարդունն եւ ասում, Բանին զրկեցիր Տէրութիւնից: Եւ եթէ ամենայն ինչի լինելը սոսկ մարդով եւ ասում, չափազանց չար է: Իսկ եթէ երկու բնութիւններն եւ Տէր անուանում, առաքեալի դէմ եւ խօսում, որ ասում է՝ Տէր Յիսուս Զրիստոս մէկ է, ինչպէս եւ Հայրը:

Հինգերորդ. "Դու եւ Զրիստոսը՝ /կենդանի/ Աստուծոյ Որդին" (Մատթ. ԺԶ 16), ասում է. քեզ եմ հարցնում, ո՞վ դու Զրիստոսին բաժանող, Աստուծոյ Որդուն ի՞նչ բնութեամբ եւ ասում, քանզի եթէ բնութեամբ Աստուածութիւնն եւ ասում, ապա մարդկութիւնը համարում եւ շնորհքով եկած: Իսկ եթէ մարդկութիւնն եւ բնութեամբ Որդի անուանում, ահա սրանով էլ Բանը զրկում եւ որդիութիւնից: Իսկ եթէ երկուսն էլ, ահա սրանով Հօր համար երկու բնութեան Որդի լինելն ասացիր:

Վեցերորդ. մկրտուեցինք Հօր, Որդու եւ Ս. Հոգու անուանով: Արդ հաւատալով մկրտում եւ ինչպէս Հօր եւ Ս. Հոգու, այնպէս էլ մարմնացած Որդու, որպէս մէկ Տիրոջ եւ մէկ Զրիստոսի: Հարցնում եմ Զրիստոսին բաժանողիդ՝ ո՞ր բնութեանն եւ մկրտում՝ Աստուծո՞յ, թէ՞ մարդու: Զանգի եթէ միայն Աստուծոյ, ապա անմահ բնութեանը մահուան ենթակայ եւ դարձնում, որովհետեւ առա-

քեալն ասում է. «Զրիստոսով մկրտուածներս՝ Նրա մահուամբ մկրտուեցինք թաղուելով նրա մէջ» (Հովմ. Զ 3): Իսկ եթէ միայն մարդու բնութեանը, ուրեմն դեռ անկատար ես, քանզի սոսկ մարդով մկրտուեցիր, նաեւ քանզի Բանը հանեցիր Երրորդութեան կարգից մարդուն շարադասելով Նրա տեղը: Ոստի մկրտումն ենք Հօր, Որդու եւ Ս. Հոգու անունով:

Եօթներորդ. «Ինչպէս Հայրն է կենդանի, այնպէս էլ ես եմ կենդանի Հօր համար» (Յովհ. Զ 58) եւ «Ովքեր ուտեն Ինձ. նրանք կը բնակուեն Իմ մէջ եւ ես՝ նրանց մէջ» (Յովհ. Զ 57): Հարց տալու է երկուսի բաժանողներին. ո՞ր բնութիւնն ես ուտում, որով կենդանանում ես, քանզի եթէ Աստծունը, ուտելի չէ Բանի էութիւնը, իսկ եթէ սոսկ մարդունը, ինչպէ՞ս կարող է մարդու մարմինը կենդանաւորար լինել կամ ինչպէ՞ս նա առաքուեց Հօրից, ինչպէ՞ս է, որ կենդանի է Հօր համար:

Ութներորդ. «Հայր, փառաւորիք Ինձ Զո փառքով, որ աշխարհի լինելուց առաջ ունէի Զեզ մօտ» (Յովհ. Ժէ 5): Ասա, ո՞վ դու բաժանող, ո՞ր բնութիւնն է ասում Զրիստոսի մէջ. եթէ Աստծունն ես ասում, ցոյց ես տալիս Բանի՝ փառքի կարօտ լինելը, եւ քեզ հարկ է Արիոսին հետեւել: Իսկ եթէ լոկ մարդկայինը՝ ինչպէ՞ս փառք ունէր աշխարհի լինելուց առաջ: Եւ քանզի Ինքը ժամանակի մէջ եղաւ. ուրեմն ստեց, եւ Աստծուն Իր Հայրն անուանեց՝ ասելով որ Դաւթի զաւակից է:

Իններորդ. «Նստեց Բարձունքում Մեծութեան աջ կողմում» (Մտթ. ԻԶ 64, Մրկ. ԺԴ 62): Այս ասա նմանապէս. Մեծութեան աջ կողմում նստածը Որդի էր բնութեամբ, թէ՞ ըստ քեզ. որդիացած շնորհով: Զանգի եթէ բնութեամբ է, ուրեմն ստեց առաքեալը եւ Աւետարանը, որ ասում է՝ Զրիստոս յարութիւն առաւ եւ համբարձուեց եւ նստեց Հօր աջ կողմը (Մրկ. ԺԶ 20): Իսկ եթէ մարդը նստեց, ահա Բանին զրկեցիր Հօր աթոռակցութիւնից, ո՞վ դու բաժանութեան սիրահար. իսկ եթէ երկու բնութիւններն ես ասում, ահա երկուսի Հօր աթոռակից լինելը ասացիր. մէկն՝ Աստուած եւ միւսը մարդ:

Տասներորդ. «Իշխանութիւն ունեւ իմ անձը դնել եւ վերցնել» (Յովհ. Ժ 18): Ասա, ով երկատող. ո՞ւմ ես վերագրում ասուածը. քանզի եթէ միայն Բանին, ահա անմահին մահուան ենթակալ դարձիր, իսկ եթէ միայն մարդուն՝ ապա ինչպէ՞ս կարող է լոկ իր ցանկութեամբ մեռնել եւ իր զօրութեամբ յարութիւն առնել:

Այս տապը հարցումները երկաթնակ դաւանողների դէմ են, ովքեր մէկ Զրիստոսին երկու բնութիւնների են բաժանում:

Դարձեալ՝ կան եւ այնպիսիք, ովքեր ցնորամտութեամբ հակառակուելով ասում են թէ նրանք, որ Զրիստոսի մէջ երկու բնութիւն են դաւանում. ո՞րն են ցանկանում խոստովանել՝ մշտնջենաւոր աստուածայի՞նը, թէ՞ երէկուանը, որ Կոյսից էր: Չեն գնում իրենք իրենց, քանզի բաժանում են բնութիւնները եւ երկու ներգործութիւն, կամք եւ մի դէմք են դաւանում երկու անջատուածների մէջ: Արդ՝ արդեօք ո՞ւմ են յարադրում Զրիստոսի մէկ դէմքը. Հօրից ծնուած անեղական իսկութեանը, թէ՞ Կոյսից ծնուած ժամանակաւորին: Գիտեմ, որ այս մասին բազում տարակոյսներ ունեն, որովհետեւ իմանում են, որ դէմքի ենթակալ լինելը անկարելի է առանց տեսակի: Նաեւ ասում ենք՝ մարմնացած Բանը մէկ բնութիւն ունի. ոչ թէ ըստ պարզութեան եւ ոչ ըստ շփոթ հեղումի. այլ ըստ միաւորութեան:

Թարգմանութիւնը՝ ԶԱԿՈՒԲ ԶԷՕՍԷԵԱՆԻ
Հատուած «Ոսկեփորիկ» գրքից